

13.6.2024

Valtuustoaloite Ruokahävikin vähentämiseksi Keminkin kunnassa

Kouluruoka on ollut viime päivinäkin otsikoissa. Luonnonvarakeskuksen mukaan ravitsemuspalveluissa syntyy ruokahävikkiä vuosittain noin 61 miljoonaa kiloa. Suurimman hävikin aiheuttaa tarjoiluhävikki eli ruoka, joka on ollut tarjolla linjastossa, mutta joka ei tulekaan syödyksi. Toinen hävikki syntyy, kun kouluruoka ei ole mieluista. Yksinkertaista yhtäsuuruusviivaa hävikin ja koululaisten ruokamieltymysten välille ei voi vetää.

Kouluterveyskyselyssä on selvitetty lasten, nuorten ja koululaisten ruokailutottumuksia. Sen mukaan aamupalan väliin jättäminen on yleisempää Lapissa kuin muualla Suomessa (29,7 %). Aamupalan syömättä jättäminen on yleisempää 8. ja 9. luokan oppilailla kuin 4. ja 5. luokan oppilailla. Vuonna 2023 Lapin 8. ja 9. luokkalaisista 44,1 % jätti aamupalan syömättä, joka on enemmän kuin koko maassa (42,1 %). Tytöistä lähes puolet jättää aamupalan väliin ja pojistakin 40 %.

Huolestuttava tilanne on myös kouluruokailussa. Vuonna 2023 lappilaisista 8. ja 9. luokan oppilaista 35,1 % ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista koululounasta ei syönyt päivittäin Keminkin maassa 35,5 %, kun koko maan luku oli 31,4 %:ia. Edelliseen kyselyyn verrattuna koululounaan väliin jättäneiden määrä on lisääntynyt. Tyttöillä koululounaan syömättä jättäminen näkyy enemmän kuin pojilla sekä koko maassa että Lapissa. Keminkin osalta ruokailemattomuus on lisääntynyt vuodesta 2021 (30,5 %) vuoteen 2023 mennessä huomattavasti (36,5 %). Keminkin maalaisista 8. ja 9. luokan oppilaista 38 %:ia jättää kokonaan syömättä koululounaan! Kun ateria jää syömättä ja ruoka heitetään roskiin se tarkoittaa, että ruoka on tuotettu turhaan. Koululounaan syömättä jättäminen on nuorelle suuri terveydellinen riskitekijä etenkin, jos nämä ovat samoja henkilöitä, jotka jättävät myös kotona aamupalan syömättä. Sen lisäksi monet ruokahävikin aiheuttamat ilmasto-, ympäristö- sekä taloushaitat jäävät pimentoon.

Vastaavassa tilanteessa Sodankylän kunta on ryhtynyt toimiin ruokahävikin vähentämiseksi. Hävikin vähentämiseen tarvitaan epäilemättä useita keinoja, mutta Sodankylän kunnassa ruokahävikkiä onnistuttiin vähentämään sitouttamalla henkilöstö kestävän kehityksen edistämiseen – ja tässä se on onnistunut. Ruokahävikin määrä on vähentynyt 85 % tilausten osalta ja euroissa säästöä on syntynyt lähes 100 000 euroa kevään osalta.

Esitämme, että Keminkin kunnassa ryhdytään toimiin sen selvittämiseksi, missä määrin ja mistä syystä ruokahävikkiä kouluissa ja päiväkodeissa syntyy, millä keinoilla ruokahävikkiä on tarkoitus vähentää, miten oppilaat saadaan syömään ilmaisjakeluna tarjotun koululounaansa niin, ettei ruokahävikkiä synny tai syntyy mahdollisimman vähän sekä selvittämään ruokahävikin pienentämisen taloudelliset vaikutukset kunnan talouteen.

VASEMMISTOLIITON VALTUUSTORYHMÄ

Helena Kallio
Matti Kallio
Matti Kaalela
Risto Rimpelä
Matti Kallio

Matti Kallio